

Kurzus kódja(i): FLM-233

Kurzus címe: Magyar filmtörténet 2.

Tanár neve: Gelencsér Gábor

Kurzus időpontja, helye: hétfő 10 45-12 15 34

Kurzus típusa: előadás

Kurzus leírása: *A magyar film története 2.* című előadás az 1963-ban induló új hullámtól az ezredforduló fiatal magyar filmjéig tekinti át tárgyát. Célja, hogy bemutassa a magyar filmtörténet legfontosabb korszakait, stílus- és műfaji irányzatait, alkotóit és filmjeit. A magyar filmtörténet sajátosságát figyelembe véve az áttekintés a társadalmi és a formatörténeti szempontot ötvözi. Az egyes korszakok bemutatásakor a formai megoldások mellett a filmgyártás intézményi (technikai, gazdasági és ideológiai) közegét is szem előtt tartja, alapvető célja azonban a stílári és műfaji változások nyomán követése egy-egy korszak reprezentatív alkotóinak, illetve filmjeinek segítségével. A félévben tárgyalt témák a következők: 1. a hatvanas évek új hulláma; 2. a hetvenes évek szerzői stilizációja és dokumentarizmusa; 3. a Balázs Béla Stúdió filmtörténeti szerepe a hatvanas évektől a nyolcvanas évekig; 4. a hetvenes–nyolcvanas évek korszakváltó törekvései; 5. a nyolcvanas évek új akadémizmusa és új érzékenysége; 6. a kilencvenes évek fekete szériája; 7. az ezredforduló fiatal magyar filmje. A kurzus sikeres teljesítésével a hallgatók átfogó képet kapnak a magyar filmtörténet elmúlt fél évszázadának legfontosabb irányzatairól, alkotóiról, továbbá az órákhoz kapcsolódó filmek segítségével alapvető elemzési ismereteket is elsajátítanak.

Elsajátítandó kompetenciák: tudás: tájékozódás a magyar filmtörténetben

képesség: a kulturális jelenségek és azok történeti beágyazottságának értelmezése

attitűd: történetileg és társadalmilag meghatározott kulturális jelenségek megértése és elfogadása

autonómia és felelősség: olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot kialakítása, amely segíti önmaga és környezete fejlődését.

Módszer: Power Point Prezentációval és filmrészletekkel illusztrált előadás.

- Tematika és kötelező filmek:**
1. Magyar új hullám 1: „így jöttem”-filmek (Gaál István: *Sodrásban*, 1963, Szabó István: *Álmodozások kora*, 1964)
 2. Magyar új hullám 2: emlékezés és konszolidáció (Fábi Zoltán: *Húsz óra*, 1965, Kovács András: *Hideg napok*, 1966)
 3. Magyar új hullám 3: Jancsó modernizmusa (Jancsó Miklós: *Oldás és kötés*, 1963; *Szegénylegények*, 1965)
 4. A hetvenes évek szerzői stilizációja (Makk Károly: *Szerelem*, 1970; Huszárik Zoltán: *Szindbád*, 1971)
 5. A Budapesti Iskola (Dárday István: *Jutalomutazás*, 1974; Schiffer Pál: *Cséplő Gyuri*, 1978)
 6. A Balázs Béla Stúdió (Bódy Gábor: *Amerikai anizs*, 1975; Erdély Miklós: *Verzió*, 1979/1986)
 7. Jeles András és Gothár Péter kánonváltó törekvései (Jeles András: *A kis Valentino*, 1979; Gothár Péter: *Ajándék ez a nap*, 1979)
 8. Az 50-es évek-filmek (Kovács András: *A ménegazda*, 1978; Gábor Pál: *Angi Vera*, 1978)
 9. Új akadémizmus (Szabó István: *Mephisto*, 1981; Bereményi Géza: *Eldorádó*, 1988)
 10. Új érzékenység (Xantus János: *Eszkimó asszony fázik*, 1983; Bódy Gábor: *Kutya éji dala*, 1983)
 11. Tarr Béla és a fekete széria (Tarr Béla: *Kárhozat*, 1987; Fehér György: *Szürkület*, 1990)
 12. Az ezredforduló fiatal magyar filmje (Török Ferenc: *Moszkva tér*, 2001; Hajdu Szabolcs: *Macerás ügyek*, 2001)

Kurzus teljesítésének követelményei: az előadások anyaga, a vetített filmek ismerete, szakirodalmi olvasottság; a számonkérés módja: kollokvium

- Kötelező irodalom:** Gelencsér Gábor: *Az eredendő másból*. Magyar filmes szólamok. Gondolat, Budapest, 2014, 141–148, 175–189, 206–219, 267–272, 320–324.
Gelencsér Gábor: *Káoszkerítő. Gothár Péter filmjei*. Novella, Budapest, 2006, 50–63.
Gelencsér Gábor: *Más világok. Filmelemzések*. Palatinus, Budapest, 2005, 172–207.
Gelencsér Gábor: *Váratlan perspektívák. Jeles András filmjei*. Kijárat, Budapest, 2016, 121–142.
Györfy Miklós: A tizedik évtized. A kilencvenes évek magyar játékfilmje. In: Györfy M.: *A tizedik évtized*. Palatinus – Magyar Nemzeti Filmarchívum, Budapest, 2001, 257–371.
Kovács András Bálint: *A film szerint a világ*. Palatinus, Budapest, 2002, 183–239, 299–313, 240–282, 314–339.
Stóhr Lóránt: Csapatfotó. Fiatal filmesek. *Filmvilág*, 2007/1, 12–16.
Szilágyi Ákos: Az elmesélt Én. Az „új érzékenység” határai. *Filmvilág*, 1985/7, 27–29.
Varga Balázs: Párbeszédok kora. A hatvanas évek magyar filmje. In: Rainer M. János (szerk.): *„Hatvanas évek” Magyarországon*. 56-os Intézet, Budapest, 2004, 427–446.
B. Nagy László: *A látvány logikája*. Szépirodalmi, Budapest, 1974.
Bíró Yvette (szerk.): *Filmkultúra 1965–1973*. Válogatás. Századvég, Budapest, 1991.
Bódy Gábor: *Egybegyűjtött filmművészeti írások*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006.
Gelencsér Gábor: *A Titanic zenekara*. Stílusok és irányzatok a hetvenes évek magyar filmművészetében. Osiris, Budapest, 2002.
- Ajánlott irodalom:** Gelencsér Gábor (szerk.): *BBS 50. A Balázs Béla Stúdió 50 éve*. Műcsarnok – Balázs Béla Stúdió, Budapest, 2009.
Gervai András: *A tanúk*. Film – történelem. Saxum, Budapest, 2004.
Murai András: *Film és kollektív emlékezet*. Magyar múltfilmek a rendszerváltozás után. Savaria University Press, Szombathely, 2008.
Zalán Vince (szerk.): *Budapest Iskola*. MADE, Budapest, 2005.
Zalán Vince (szerk.): *Magyar filmrendezőportrék*. Osiris, Budapest, 2004.
Zsugán István: *Szubjektív magyar filmtörténet 1964–1994*. Budapest: Osiris–Századvég, 1994.
A Metropolis című folyóirat tematikus számai.
-